

BUNKER IN KLUIZEN (ONDERDEEL VAN DE “HOLLANDSTELLUNG”)

Deze bunkers werden in opdracht van de Duitsers tijdens WO 1 gebouwd door opgevorderde burgers. Het was een bolwerk van bunkers vanaf de kust tot Antwerpen.

De fundering was 0,5 Meter diep, de muurdikte was bijna altijd 1,10 Meter breed en het dak ongeveer 0,5 Meter. Het dak bestond uit spoorweg rails waartussen planken werden gelegd en daar bovenop kwam het “Duitse beton”. Het schietgat van de bunker in Kluizen is niet Noord, maar NO georiënteerd om eventueel meer slachtoffers te kunnen maken. Deze bunker(s) hadden altijd één ingang en een uitgang, voorzien van dikke stalen deuren.

Binnen zien we nog een reeks symmetrische inkepingen (per twee) onder elkaar in een van de muren. Het doel van deze inkepingen is onbekend.

De bunker aan het café “De bierkamer” staat langs het “vaardeken” waarop schepen van en naar Gent (via Zelzate of via het Scipdonkanaal) werden voortgetrokken over een naastliggend jaagpad ofwel door mankracht of door paarden indien de schipper over meer financiële middelen beschikte.

Deze ganse rij bunkers (op schietafstand van elkaar opgesteld) werden gebouwd door de Duitsers schrik hadden om via Nederland aangevallen en ingesloten te geraken. De Ijzervlakte stond immers onder water, vandaar dat het schietgat op Noorden, of Noordoosten gericht was.

In de bunker is er een verluchtingsgat in het dak, veel licht mocht men er niet in maken om niet gezien te worden van buiten af. Meestal stonden er ook één of twee trappen aan de Zuidzijde van de bunker om van op het dak (achter een borstwering van een halve Meter tot 75 Cm) de vijand te kunnen beschieten . De bunker in Kluizen heeft geen trap, maar er zijn wel restanten van een halve, cirkelvormige muur waarop waarschijnlijk een planken vloer lag, ongeveer 1 Meter lager dan de hoogte van de muur, zodat de schutters zich konden beschermen tegen eventueel spervuur.

De constructie van deze (en alle andere bunkers) was steeds gelijk; er werden holle stenen op elkaar gestapeld, aan elkaar geklonken, voorzien van stalen bewapening en spoorstaven. Nadien werden de holle stenen volgegoten met “Duits beton”.

Het schietgat was steeds conisch (taps) uitgevoerd, binnenin veel kleiner dan naar buiten toe. Het verluchtingsgat kon eventueel ook gebruikt worden om er een kachelpijp door te steken die de rook van een soms aanwezig vuurtje konden afvoeren.

Sommige bunkers werden door een loopgracht met elkaar verbonden. In Kluizen zijn geen sporen meer van een loopgracht naar de bunker iets verder naar het Westen toe opgetrokken.

Deze bunkers werden tijdens WO 2 door de plaatselijke bevolking gebruikt als schuilkelder tijdens luchtbombardementen, alhoewel het dak weinig bescherming bood tegen een eventuele bominslag.

De bunkers zijn nu eigendom van de Belgische staat, boeren mogen ze gebruiken als veestal e.d. Ze mogen in geen geval afgebroken worden (al gebeurd dit hier en daar soms uit “onwetendheid !”

In Rieme stonden er eveneens twee bunkers, één in de Callemansputtestraat (afgebroken om plaats te maken voor nieuwe woningen) de andere stond in de Bombardementstraat (what is in a name ??) deze werd afgebroken voor de ontsluiting van Rieme- Noord.

Er zijn een paar verschillende methodes gebruikt om bunkers af te breken. In onbebouwde zones werd de bunker veelal gedynamiteerd. Soms werd de bunker opgevuld met coekes, die in brand werd gestoken, door de grote hitte "spatte" de bunker uiteen. Later gebruikte men een "knabelaar" dit is nog steeds de veiligste methode, maar ook de meest tijdsrovende manier daar men in het begin geen scharen had om bunkers van één Meter dikte aan te kunnen, er werd dan eerst met een stalen bol, welke aan een kraan hing tegen de bunker ingebeukt en nadien werden de brokstukken met een knabelaar verkleind.

(Tekst Patrick Ryckaert ON4CKZ, september 2013)